

РЕЦЕНЗІЯ

Офіційного рецензента, кандидата медичних наук кафедри Акушерства та гінекології №1 ВНМУ ім. М. І. Пирогова, доцентки Буран Валентини Василівни на дисертаційну роботу аспірантки кафедри Акушерства та гінекології №1 ВНМУ ім. М. І. Пирогова Піскун Аліни Олегівни на тему:

«Пізня прееклампсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 222 «Медицина» в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

Ступінь актуальності обраної теми.

Актуальність даного дисертаційного дослідження зумовлена декількома причинами, зокрема тією, що у структурі причин материнської смертності ПЕ вагітних протягом останніх десяти років займає в основному 3-4 місце, а перинатальна смертність коливається в межах від 10 до 30%. До того ж перинатальна захворюваність і смертність при прееклампсії також обумовлені недоношеністю 30,0 %, хронічною гіпоксією 40,0 %, затримкою росту плода 30,0%. У більшості жінок, які перенесли ПЕ, формується хронічна хвороба нирок, гіпертонічна хвороба, ендокринні порушення, цереброваскулярні захворювання, патології органів зору, ЦД. Та незважаючи на велику кількість досліджень з цієї теми, залишається багато відкритих питань щодо етіології та патогенезу прееклампсії. Механізми, які стоять за цією хворобою, залишаються не зовсім зрозумілими, що ускладнює прогнозування та лікування ПЕ.

Проблема мультифакторна і потребує подальшого вивчення. Тому у дисертаційній роботі Піскун Аліна Олегівна поставила мету: удосконалити методики оцінки патогенезу пізньої прееклампсії шляхом визначення показників плацентарного статусу для покращення прогнозування та зниження розвитку пізньої прееклампсії шляхом розрахунку персоніфікованої системи предикції у вагітних жінок із високим ризиком, що в свою чергу

дозволить знизити частоту материнських і перинатальних ускладнень. Адже на сьогодні в Україні спостерігається тенденція до зростання частоти випадків ПЕ.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувачки.

Науковий рівень дисертації доволі високий, оскільки дисертанткою було уточнено наукові дані про фактори ризику виникнення пізньої прееклампсії. Важливим аспектом було і дослідження плацентарного статусу вагітних із різними фенотипами прееклампсії, визначення додаткових факторів ризику перинатальної патології предиктивної діагностики прееклампсії, особливостей патогенезу та своєчасної терапії для профілактики та лікування прееклампсії.

Результати, отримані в результаті виконання дисертаційної роботи Піскун А. О., відображені у *13 наукових працях*: 3 статті у фахових наукових виданнях України, 3 статті включено до міжнародної наукометричної бази Scopus, 5 тез, що входять у перелік матеріалів науково-практичних конференцій та конгресів; 1 свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №116795 «Пізня прееклампсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу» від 06 березня 2023 р. та 1 монографія.

Дисертаційна робота є частиною науково-дослідної роботи кафедри акушерства та гінекології № 1 Вінницького національного медичного університету МОЗ України «Прогнозування та профілактика порушень розвитку та функції жіночої репродуктивної системи в різні вікові періоди та корекція виявлених порушень» і НДР «Оптимізація ранньої діагностики та профілактичного лікування перинатальних ускладнень, що обумовлені гестаційною ендотеліопатією» (№ державної реєстрації 0121U109141 від 03.03.2021 р.). Авторка була співвиконавцем теми. Представлена дисертація на здобуття ступеня доктора філософії висвітлює одну з важливих проблем акушерства та гінекології – прееклампсію.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачкою досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що під час виконання роботи було доповнено наукові дані про фактори ризику виникнення ПП, патологічні зміни вазорегульовальних і циркуляторних механізмів при пізній прееклампсії. Також отримано принципово нові результати про морфологічні й імуногістохімічні особливості змін у плаценті при пізній прееклампсії. Уперше виконано дослідження рівня плацентарного протеїну 13, СЕФР, CD 23 в плаценті жінок із визначенням їх взаємної кореляції при ранній та пізній прееклампсії й на підставі отриманих даних запропоновані шляхи підвищення ефективної діагностики прееклампсії. З метою оптимізації доклінічної предиктивної діагностики ризику розвитку прееклампсії доцільно визначати гемодинамічний профіль у I триместрі вагітності за допомогою тетраполярної реовазографії із залученням програми Cavascreen.

В роботі запропоновано алгоритм індивідуального підходу до ведення вагітності з урахуванням факторів ризику та лабораторних показників. У жінок із підвищеним ризиком розвитку прееклампсії рекомендовано визначати плацентарні маркери ангиогенезу для призначення оптимальної профілактичної терапії АСЦ наприкінці першого триместру (11-12 тижнів) із чітким контролем виконання.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні. Одержані результати можна вважати достовірними і обґрунтованими. Результати роботи відповідають запланованій меті і завданням дослідження. Наукові положення, висновки, рекомендації, сформульовані в дисертації, отримані на

достатньому клінічному матеріалі з використанням сучасних інформативних методів дослідження та детальній статистичній обробці матеріалу, що в цілому дозволило здобувачу обґрунтувати ряд положень, що мають важливе теоретичне та практичне значення.

Комісія з питань етики щодо дотримання етичних принципів при використанні дисертаційного дослідження Піскун А. О. «Пізня преекламсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу» позитивно оцінила наукову роботу (протокол №1 від 4 січня 2023 року).

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачкою методологією наукової діяльності.

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним при науковому керівництві д. мед. н., професора Конькова Д. Г. Авторка самостійно провела інформаційно-патентний пошук, здійснила аналіз літератури з обраної теми, сформулювала мету та завдання дослідження, виконала клініко-лабораторні обстеження вагітних із пізньою преекламсією, патогістологічні та імуногістохімічні дослідження плацент від жінок із преекламсією. Безпосередньо авторкою проведено аналіз та узагальнення результатів дослідження, написано всі розділи дисертації, сформовано науково обґрунтовані висновки та практичні рекомендації, підготовлено до друку наукові статті. У наукових роботах разом із співавторами участь дисертантки є визначальною, матеріали дослідження та висновки належать здобувачці.

Теоретичне та практичне значення результатів завершеного дослідження дало можливість доповнити наукові дані в медицині, зокрема в акушерстві щодо патогенезу преекламсії. Дослідження показали, що жінки з високим ризиком мають бути виявлені під час першого триместру скринінговими дослідженнями. Ізольована оцінка лише факторів ризику та

результатів доплерометрії не має достатньої ефективності і в подальшому для отримання системного розуміння патогенезу та обговорення центральної ролі плаценти необхідно проведення її патогістологічних змін під час прееклампсії. Ці патоморфологічні відкриття дають можливість зрозуміти вірогідність і важкість віддалених наслідків для плода та матери. Однак не дають повної картини для прогнозування без проведення наступного етапу нашого дослідження – імуно-гістохімічного дослідження. Проведена оцінка імуногістохімічних маркерів плацентарного походження дозволяє зрозуміти патогенез різних форм перинатальної патології внаслідок розвитку пізньої прееклампсії, намітити шляхи прогнозування ускладнень на ранніх етапах та перспективи розробки диференційованої та персоналізованої тактики ведення цієї категорії пацієнток.

Практичні рекомендації дадуть змогу клініцистам підвищити ефективність діагностики прееклампсії на підставі отриманих даних та алгоритм індивідуального підходу до ведення вагітності з урахуванням факторів ризику та лабораторних показників предиктивної діагностики та призначення оптимальної профілактичної терапії АСЦ наприкінці першого триместру (11-12 тижнів).

Джерела використаної літератури відповідають темі дисертації, оформлені згідно міжнародного стилю Vancouver.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Практичні рекомендації повністю відповідають поставленим завданням та впроваджуються в клініку. У практичних рекомендаціях зазначається важливість визначення гемодинамічного профілю у I триместрі вагітності за допомогою тетраполярної реовазографії із залученням програми Cavascreen за для доклінічної предиктивної діагностики ризику розвитку прееклампсії та визначення плацентарних маркерів ангіогенезу для подальшого призначення

оптимальної профілактичної терапії АСЦ наприкінці першого триместру (11-12 тижнів).

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Дисертантка не має порушень академічної доброчесності. При рецензуванні дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) та текстових запозичень не виявлено. Підсумкова оригінальність тексту дисертації становить 91,78% від 21.11.2023 р. Усі ідеї та положення викладені у дисертаційній роботі належать авторці, що підтверджено Свідомством про реєстрацію авторського права на твір №116795 від 06 березня 2023 р.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційна робота Піскун Аліни Олегівни на тему «Пізня преєклампсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу» є закінченою науковою працею, яка, за сукупністю отриманих результатів, вирішує важливу задачу акушерства – покращення діагностики і профілактики розвитку пізньої преєклампсії.

Наукові положення, які включають в себе висновки та практичні рекомендації, що сформульовані у дисертаційній роботі Піскун А. О., базуються на достатній кількості досліджень. Дисертаційна робота має достатній обсяг досліджень, в роботі використані сучасні методи обстеження, статистична обробка результатів, що дозволяє визнати всі висновки, рекомендації та наукові положення обґрунтованими та достовірними, узгодженими з метою та задачами дослідження. Дисертація викладена українською мовою на 192 сторінках комп'ютерного набору, складається з анотації (8 сторінок), вступу, огляду літератури, розділу матеріалів та методів дослідження, розділів власних досліджень, аналізу й узагальнення отриманих результатів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаної

літератури, який включає 231 джерело (з них 17 кирилицею, 214 латиницею), та займає 28 сторінок, 3 додатків (15 сторінок). Робота ілюстрована 38 таблицями, 24 рисунками. Зроблені висновки базуються на сучасних інформативних методах досліджень з використанням коректної статистичної обробки цифрового матеріалу.

Дисертаційна робота Піскун А. О. на тему «Пізня прееклампсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеним науковим дослідженням, в якому дано нове вирішення актуального завдання акушерства, що стосується менеджменту вагітних жінок із ранньою та пізньою прееклампсією.

За своєю актуальністю, новизною та науково-методичним рівнем виконана наукова праця Піскун Аліни Олегівни на тему «Пізня прееклампсія: особливості патогенезу, предиктивної діагностики та прогнозування з урахуванням плацентарного статусу» відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 щодо здобуття ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженої наказом МОН України від 12.01.2017 р. року №40, а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 «Медицина».

Доцентка кафедри
акушерства та гінекології №1
ВНМУ ім. М. І. Пирогова
Кандидат медичних наук

Буран В. В.